

دانشگاه کاشان
دانشکده معماری و هنر
گروه آموزشی معماری

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد معماری

عنوان: طراحی مجتمع مسکونی ۵۰ واحدی بر اساس اصول و الگوهای خانه های سنتی در منطقه گرم و خشک کاشان
استاد راهنما: آقای دکتر سلمان نقره کار
استاد مشاور: آقای دکتر محمد علی خان محمدی
دانشجو: فاطمه رضوی زاده

واژه های کلیدی:
چکیده:

مسکن، معماری سنتی، الگو، کشاورزی شهری، کاشان

مسکن در میان مباحث معماری موضوعی است که بستگی شدیدی با شرایط محیطی و ساختارهای اجتماعی داشته و از اهمیت ویژه ای برخوردار است. طراحی مناسب گونه های مسکن و ایجاد روش مناسب برای برقراری ارتباط بین مسکن و محیط پیرامون از جمله عواملی است که نقش کلیدی در پاسخگویی به نیازهای افراد و تامین آسایش و آرامش او داشته و زمینه کمال وی را فراهم می آورد. معماران سنتی نیز با اشراف به این موضوع و با بهره گیری از اصول اعتقادی، دست به خلق فضاهایی زده اند که ساختار آن مناسب زندگی دنیوی و اخروی بوده و توقعات کمی و کیفی افراد را برآورده می سازد. ولی امروزه بدنبال رشد فزاینده جمعیت و پدیده شهرنشینی و متعاقباً افزایش تقاضا برای مسکن در ایران، بیشتر تلاش ها در جهت فزونی تعداد مساکن انجام گرفته و توجه به جنبه های کیفی بناها، راه کارهای مهم اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ... ساکنان مسکن به هنگام برنامه ریزی و ایجاد طرح های مسکونی نادیده انگاشته شده است، حال آنکه می دانیم بدلیل قرار گیری کشورمان در شرایط اقتصادی سخت ناشی از تحریم ها و لزوم توجه به مسئله خودکفایی نسبی، نگرش مشارکتی و ارتباطی که شامل نیازها و ترجیحات محلی و سازگاری با بستر منطقه ای و محلی می باشد، ساز و کار اصلی است. یکی از این راهکارها تقویت مفهوم کشاورزی شهری است که می تواند به عنوان راه حلی کلیدی برای رسیدن به مطلوبیت در محیط های مسکونی مطرح باشد و در طرح های آتی ما را به ارائه طرح هایی از مسکن بهینه شهری رهنمون سازد. لذا در این پژوهش سعی بر آن است تا اصول و الگوهایی از مسکن سنتی جهت استفاده برای طرح، استخراج و ارائه شوند که همسازی حداکثری با شرایط حال جامعه داشته باشد و از آنجا که بحث "انسان" اساس دانش معماری است، در این خصوص فهم رابطه بین این دو نیز بسیار مهم می نماید. این رابطه ابعاد گسترده ای را در بر می گیرد: از مراتب وجودی و نیازهای انسان تا کیفیت زندگی وی. در این راستا این رساله در گام اول به آشنایی با «مفاهیم»؛ شناخت انسان و مفهوم مکان، با تعریف معماری بر اساس مدل علل اربعه پرداخته و در گام بعدی به بررسی الگوهای خودکفایی طی بررسی «مصادیق»؛ نمونه هایی از آثار معماران مسلمان ایرانی در منطقه گرم و خشک کاشان که بطور نسبی آن اصول را رعایت کرده اند و مصادیق خودکفایی و کشاورزی شهری در جهان به دور روش کتابخانه ای و میدانی پرداخته و برخی از «اصول و الگوهای معماری و حتی اجتماعی در پهنه ی گرم و خشک» بعنوان نتیجه پژوهش استخراج گردیده است، که از مهمترین موارد می توان به استخراج الگوهایی چون حیاط مرکزی که به عنوان قلب تپنده خانه و مکان تولید و فرآوری بسیاری از محصولات خانگی بوده اشاره داشت.